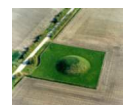

Archeologisch vooronderzoek ten behoeve van de sloop en de nieuwbouw van een woning aan de Prins Bernhardlaan 7 en 7a te Baarn, gemeente Baarn

Ruimtelijk advies op basis van bureauonderzoek

Rapportnummer:	V1512
Projectnummer:	V17-3569
ISSN:	1573 - 9406
Status en versie:	Definitief 2.0
In opdracht van:	Dhr. J.H.F. Umbgrove
Rapportage:	W.J. Weerheijm, E. van der Klooster
Plaats en datum:	Amersfoort, 7 november 2017

Niets uit dit werk mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook, daaronder mede begrepen gehele of gedeeltelijke bewerking van het werk, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Vestigia BV

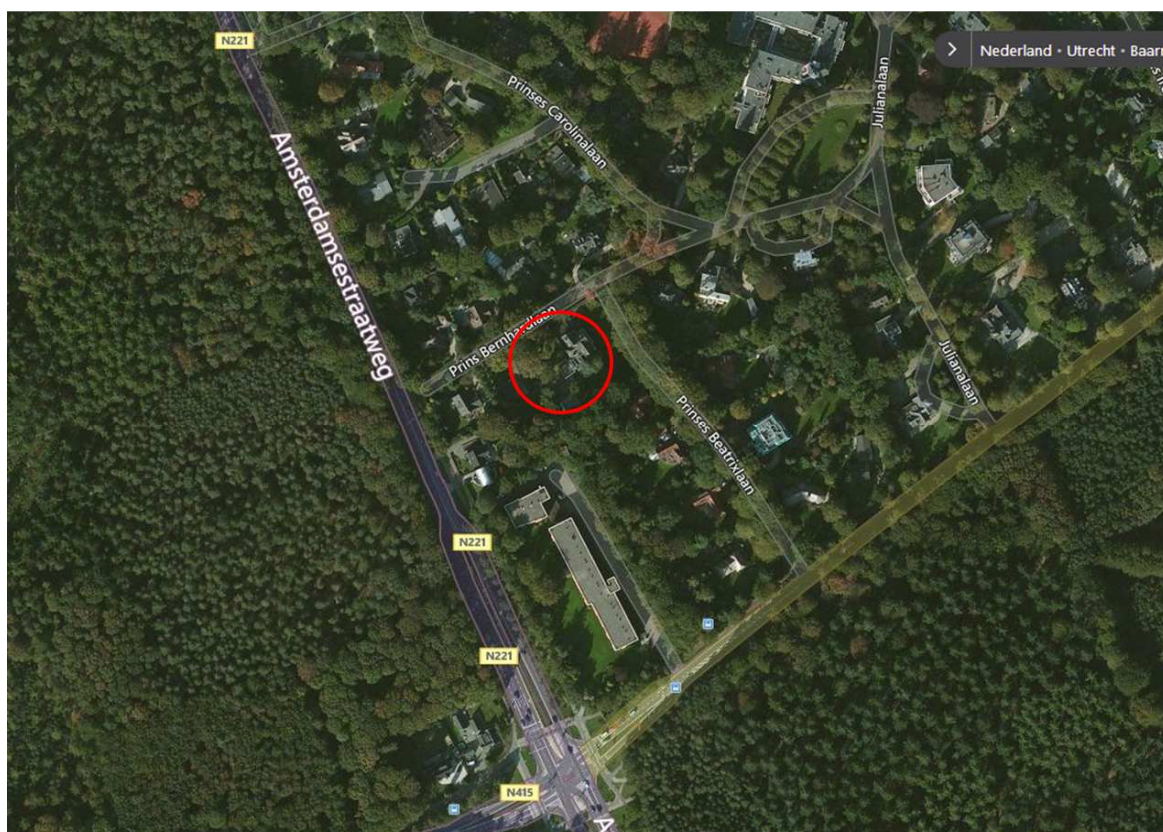

Documentbeheer				
Versie	Status	Datum	Toelichting	Autorisatie
1.0	Concept	27 juni 2017	Eerste concept ter goedkeuring opdrachtgever	R.M. van Heeringen
2.0	Definitief	7 november 2017	Definitieve versie na goedkeuring bevoegd gezag	R.M. van Heeringen

Projectgegevens		
Initiatief	Sloop en nieuwbouw woning	
Toponiem / locatie	Prins Bernardlaan 7 en 7a	
Plaats	Baarn	
Gemeente	Baarn	
Provincie	Utrecht	
Opdrachtgever	Fam. J.H.F. Umbgrove Prins Bernardlaan 7-7a 3743 J Baarn	
Contactpersoon opdrachtgever	Dhr. R. Dekker (DNS planvorming BV)	
Oppervlakte plangebied	1333 m ² (toekomstig perceel 7a)	
Omvang grondwerkzaamheden buiten huidige bebouwing	97 m ²	
Diepte grondwerkzaamheden	Ca. 3 m -mv (kelder)	
Huidig grondgebruik	Bebouwde kom	
Onderzoeksmelding	4551369100	
Soort onderzoek	Bureauonderzoek	
RD-hoekcoördinaten van het plangebied	147.273 / 468.619 147.298 / 468.564	147.286 / 468.627 147.322 / 468.579
Kaartblad (1:25.000)	32A	
Uitvoerder en documentatie	Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie	
Projectleider/Senior archeoloog	Dr. R.M. van Heeringen (sr. KNA archeoloog)	
Projectmedewerkers	E. van der Klooster MSc (sr. prospector) mr. W.J. Weerheijm MA (sr. KNA BO archeoloog)	
Uitvoering booronderzoek	n.v.t.	
Bevoegd gezag	Gemeente Baarn Postbus 1003 3740 BA Baarn	
Contactpersoon/deskundige namens BG	Onbekend	
Gecontroleerd door	Vestigia (R.M. van Heeringen) d.d. 27 juni 2017	
Geaccordeerd door	Gemeente Baarn d.d.	

Inhoudsopgave

Samenvatting en advies	5
Onderbouwing advies	7
1 Projectomgeving	7
1.1 Afbakening plangebied en consequenties toekomstig gebruik (LS01)	7
1.1 Onderzoeksdoel en -methode	7
2 Beleidskader	9
2.1 Wettelijk kader	9
2.2 Gemeentelijk beleid (LS01)	9
3 Verwachtingsmodel	11
3.1 Natuurlijk landschap (LS04)	11
3.2 Historische landschap (LS02, LS03, LS04)	13
3.3 Archeologische waarden (LS04)	16
3.4 Gespecificeerde archeologische verwachting (LS05)	17
4 Advies vervolgonderzoek (LS05)	19
Literatuur	21
Digitale bronnen	21
Kaarten en bijlagen	23

Afbeelding 1 Luchtfoto plangebied. Het plangebied is globaal in rood aangegeven. Bron: Bing Maps.

Samenvatting en advies

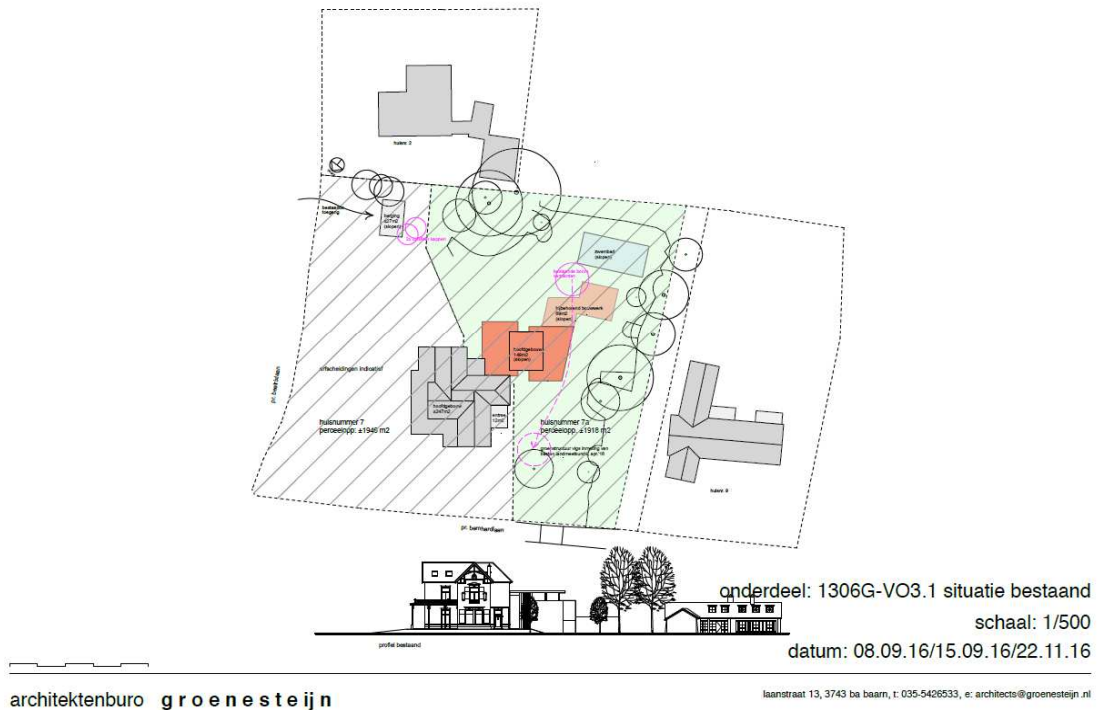
In opdracht van dhr. J.H.F. Umbgrove heeft Vestigia *Archeologie & Cultuurhistorie* een archeologisch bureauonderzoek verricht in het kader van de voorgenomen sloop en nieuwbouw van een woning aan de Prins Bernhardlaan 7 en 7a te Baarn, gemeente Baarn (*afbeelding 1, kaart 1*). De woning Prins Bernhardlaan 7 is aangewezen als gemeentelijk monument. De woning Prins Bernhardlaan 7a is in de jaren 70 van de vorige eeuw aan dit gemeentelijk monument aangebouwd. De huidige eigenaar wil het pand nr. 7a slopen en een nieuwe losstaande woning op het perceel bouwen. Ook wordt het pand aan de Prins Bernhardlaan 7 gewijzigd, er wordt een aantal bijbehorende bouwwerken aan het pand toegevoegd. Voor de bestaande en toekomstige situatie, zie *afbeelding 2 en 3*. Voorafgaand aan de ontwikkelingen dient in kaart gebracht te worden of zich binnen het onderzoeksgebied behoudenswaardige archeologische resten (zouden kunnen) bevinden, die tegen de achtergrond van de bodemingrepen gevaar lopen.

Het bureauonderzoek had tot doel na te gaan of er reeds bekende archeologische waarden in de vorm van archeologische monumenten of vondstlocaties binnen het plangebied zijn geregistreerd, en om een gespecificeerde archeologische verwachting te bepalen. Binnen of in de directe omgeving het plangebied bevinden zich geen bekende archeologische waarden. Archeologische vindplaatsen uit de periode van de jager-verzamelaars (Laat-Paleolithicum/Neolithicum) lijken zich voornamelijk te bevinden op de overgang van de stuwwal naar het Eemdal zoals de Drie Eiken in Baarn en de Staringlaan in Soest; bij gebrek aan open water in de omgeving lijkt het plangebied niet bij uitstek een aantrekkelijke locatie voor menselijke activiteit. Ten westen van het plangebied, op de hogere delen van de stuwwal zijn enkele grafheuvels bekend uit de periode Neolithicum/IJzertijd. Waar de nederzettingen uit deze periode zijn gelegen is nog onbekend. De bodem met grove zanden in de omgeving van het plangebied lijkt vanwege de droge bodem ook niet een locatie die bij voorrang zal zijn ontgonnen. De archeologische verwachting wordt voor de periode vanaf het Neolithicum/Bronstijd tot aan de Late Middeleeuwen dan ook als laag/middelhoog ingeschat. Voor de periode Late Middeleeuwen/Nieuwe Tijd zijn geen aanwijzingen voor bewoning tot aan het einde van de 19^e eeuw. Eventuele archeologische vindplaatsen zullen echter behoorlijk zijn verstoord door enerzijds de bosaanplant in de 18^e eeuw, en de aanleg van het Prins Hendrikpark begin 20^e eeuw, en anderzijds door de bouw van het woonhuis nr. 7a in de jaren 70 van de vorige eeuw. Het woonhuis nr. 7a zal worden gesloopt, waarna de nieuwbouw grotendeels is gepland op de locatie waar dit huis en het bijbehorende zwembad is gelegen. Er is een grote mate van overlap tussen de oude bebouwing/zwembad en de nieuwe bebouwing, zodat het totale oppervlak aan mogelijk nog ongeroerde grond tussen de reeds verstoorde vlakken gezamenlijk op maximaal 97 m² uitkomt.

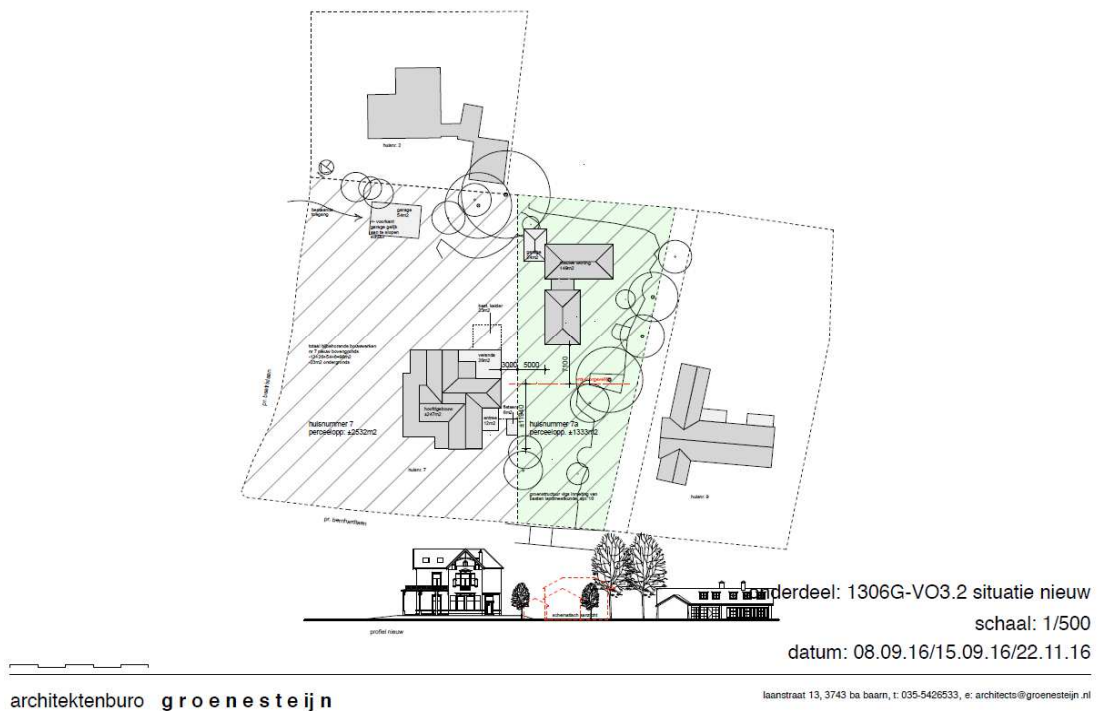
Advies

Op basis van deze gegevens acht Vestigia een archeologisch vervolgonderzoek weinig zinvol in termen van mogelijke kenniswinst, en adviseert dan ook geen verdere vervolgstappen in het kader van de cyclus van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ).

Het bevoegd gezag, de gemeente Baarn, dient eerst over het advies in dit rapport een besluit te nemen. Wanneer het bevoegd gezag besluit dat vervolgonderzoek niet noodzakelijk is en het plangebied wordt vrijgegeven voor de voorgenomen ontwikkelingen, blijft de meldingsplicht archeologische toevalsvondst of waarneming van kracht (Erfgoedwet, artikel 5.10 Archeologische toevalsvondst). Aangezien het nooit volledig is uit te sluiten dat tijdens eventueel grondverzet een archeologische 'toevalsvondst' wordt gedaan, is het wenselijk de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht om hiervan zo spoedig mogelijk melding te doen bij het bevoegd gezag, de gemeente Baarn, en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Afbeelding 2 Bestaande situatie. Bron: Architectenburo Groenesteijn.

Afbeelding 3 Nieuwe situatie. Bron: Architectenburo Groenesteijn.

Onderbouwing advies

1 Projectomgeving

1.1 Afbakening plangebied en consequenties toekomstig gebruik (LS01)

In opdracht van dhr. J.H.F. Umbgrove heeft Vestigia *Archeologie & Cultuurhistorie* een archeologisch bureauonderzoek verricht in het kader van de voorgenomen sloop en nieuwbouw van een woning aan de Prins Bernhardlaan 7 en 7a te Baarn, gemeente Baarn (*afbeelding 1, kaart 1*). De woning Prins Bernhardlaan 7 is aangewezen als gemeentelijk monument. De woning Prins Bernhardlaan 7a is in de jaren 70 aan dit gemeentelijk monument aangebouwd. De huidige eigenaar wil het pand nr. 7a slopen en een nieuwe losstaande woning op het perceel bouwen. Ook wordt het pand aan de Prins Bernhardlaan 7 gewijzigd, er wordt een aantal bijbehorende bouwwerken aan het pand toegevoegd. Voor de bestaande en toekomstige situatie, zie *afbeelding 2 en 3*.

Voorafgaand aan de ontwikkelingen dient in kaart gebracht te worden of zich binnen het onderzoeksgebied behoudenswaardige archeologische resten (zouden kunnen) bevinden, die tegen de achtergrond van de bodemingrepen gevaar lopen.

1.1 Onderzoeksdoel en -methode

Doel van het archeologisch bureauonderzoek was vast te stellen of er in het plangebied sprake is (of kan zijn) van archeologische resten die door de ingrepen verstoord dreigen te worden en, indien mogelijk, uitspraken te doen over de waarde hiervan in termen van fysieke en inhoudelijke kwaliteit zoals zeldzaamheid en gaafheid. Hiertoe is eerst een bureauonderzoek verricht, waarbij voor het plangebied een specifiek archeologisch verwachtingsmodel is opgesteld. Vervolgens is een advies geformuleerd in het kader van de cyclus van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ). Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.0), protocol 4002 Bureauonderzoek.¹ Per 28 april 2017 is Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie binnen BRL 4000 gecertificeerd voor alle werkprotocollen op het gebied van archeologisch (voor)onderzoek en het opstellen van Programma's van Eisen.

¹ Per 28 april 2017 is Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie binnen BRL 4000 gecertificeerd voor alle werkprotocollen op het gebied van archeologisch (voor)onderzoek en het opstellen van Programma's van Eisen.

2 Beleidskader

2.1 Wettelijk kader

De zorgplicht voor het archeologisch erfgoed is uitgewerkt in de Monumentenwet 1988 en in de wijziging hierop; de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz, 2007). Een deel van de Monumentenwet is per 1 juli 2016 opgegaan in de Erfgoedwet. Het overige deel zal ter zijner tijd opgaan in de Omgevingswet. Tot die tijd blijven die artikelen die niet zijn overgegaan naar de Erfgoedwet van kracht zoals ze in de Monumentenwet van 1988 zijn benoemd.

De Wamz vormde de implementatie van het Verdrag van Malta dat in 1992 door diverse Europese lidstaten is ondertekend. Hierin wordt gesteld dat het streven is archeologisch erfgoed in de bodem te beschermen en daarmee te behouden. Om dit te kunnen doen moet archeologisch erfgoed ingepast worden in de ruimtelijke ordening. Een ander uitgangspunt is dat indien behoud in de bodem (*in situ*) niet mogelijk is, de verstoorder onderzoek naar de archeologische waarden moet betalen. In de praktijk zijn dit de kosten voor de archeologische monumentenzorg cyclus (AMZ-cyclus).

Met de invoering van de Wamz werden gemeenten verplicht om archeologiebeleid te ontwikkelen omdat artikel 38a van de Monumentenwet 1988 bepaalde dat de gemeenteraad bij de vaststelling van een bestemmingsplan en bij de bestemming van de in het plan begrepen grond rekening houdt met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten monumenten. Met invoering van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro, 2008) werd de archeologie definitief verankerd in de ruimtelijke ordening. Bepaald werd dat gemeenten na maximaal 10 jaar een bestemmingsplan moeten herzien of vernieuwen (daarbij rekening houdend met de archeologie op grond van de Monumentenwet 1988).

Op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo, 2010) zijn burgemeester en wethouders bevoegd gezag in het kader van de omgevingsvergunning. Op grond van de Ontgrondingenwet zijn Gedeputeerde Staten bevoegd gezag in het kader van de ontgrondingsvergunning, voor andere gronden dan bij ministeriële regeling aan te wijzen rijkswateren. De minister van Infrastructuur en Milieu is bevoegd gezag ten aanzien van de bodem en oevers van rijkswateren op grond van de Waterwet.

2.2 Gemeentelijk beleid (LS01)

De gemeente Baarn beschikt niet over een gemeentelijke archeologische waarden- of beleidskaart. De archeologie wordt door middel van bestemmingsplannen geregeld die stapsgewijs worden geactualiseerd. Voor het gebied Prins Hendrikpark geldt een beheersverordening waarin geen regels omtrent archeologie zijn opgenomen.

3 Verwachtingsmodel

3.1 Natuurlijk landschap (LS04)

Het plangebied bevindt zich aan de rand van één van de kleinere stuwwallen in het Midden-Nederlandse zandgebied. De stuwwal van Baarn, die een maximale hoogte van ongeveer 18 meter +NAP bereikt, is in de voorlaatste ijstijd, het Saalien (370.000 tot 130.000 jaar geleden), gevormd door het landijs. Tijdens de laatste ijstijd, het Weichselien (115.000 tot 10.000 jaar geleden) bereikte het landijs de omgeving van het plangebied niet, maar bevond het plangebied zich te midden van een poolwoestijn. De ondergrond was permanent bevroren, waardoor regen en smeltwater niet de bodem in kon dringen, maar over het oppervlak stroomde. Daarbij erodeerden delen van de stuwwalen en ontstonden de zogenoemde droge dalen.² Rondom deze stuwwal bevindt zich een zone waar dekzand aan het oppervlak ligt. Dit dekzand is tijdens de laatste koude periode in het Pleistoceen, met name vanaf het Pleniglaciaal (vanaf ca. 75.000 jaar geleden), door de wind afgezet. Dit materiaal wordt gerekend tot het Laagpakket van Wierden (Formatie van Bostel).³

Op de landschappenkaart (*kaart 2*) is het plangebied niet gekarteerd vanwege de ligging in de bebouwde kom. Gezien de hoogteligging op het AHN en de vormen van de omliggende kaartvlakken zal het plangebied gelegen zijn op een stuwwalhelling. Ten westen van het plangebied ligt een zogenaamd 'droogdal' dat is ontstaan door erosie in de smeltfasen van de ijskappen en tijdens de toendraperiode van de laatste ijstijd, toen de bodem permanent bevroren was.

Ook op de bodemkaart is het plangebied niet gekarteerd vanwege de ligging in de bebouwde kom.⁴ Er is een duidelijke relatie tussen bodemtextuur en het landschap. In de stuwwalzone komt overwegend grof zand met ondiep grind aan het maaiveld voor, elders matig fijn zand.

Het bodemtype in de directe omgeving wisselt sterk. Zowel ten zuiden van het plangebied als ten noordwesten van het plangebied komen zones voor met een vergraven 'gewone' moderpodzol (Holtpodzolgrond, gY30F). Deze gebieden hebben op de IKAW een hoge trefkans (*kaart 3*), ook al zijn deze als 'vergraven' aangeduid. In het deel direct ten westen van het plangebied komen hoofdzakelijk vergraven 'gewone' xeromorfe humuspodzolen voor (Haarpodzolgrond, gHd30F) en deels xeromorfe zandvaaggronden (duinvaaggronden, Zd30). Al deze gronden zijn onder droge/xeromorfe omstandigheden gevormd, wat logisch is gezien de hoge ligging van de stuwwal en de uiterst droge grondwatertrap (VII). Deze gronden hebben een lage verwachting op de IKAW binnen de zone met stuwwalgronden (*kaart 3*). Bij podzolgronden treedt een proces op van uitloging van aluminium en ijzeroxiden en een verplaatsing van humus (organisch stof). Het verschil tussen de moder- en de humuspodzolen is de aard van de humus. Deze is bij de humuspodzolen vrijwel geheel amorf en bij de moderpodzol vrijwel geheel niet-amorf in de vorm van moder.⁵ De mineralogische samenstelling van het moedermateriaal lijkt doorslaggevend voor de humusvorm die ontstaan, als het zand mineralogisch rijker is dan komen moderpodzolen voor, bij mineralogisch armere gronden humuspodzolen.⁶ Een ander verschil is het vaak voorkomen van een uitspoelingshorizont bij de humuspodzolen en het vaak ontbreken daarvan bij de moderpodzolen. Deze grijs tot witte uitspoelingshorizont komt bij de humuspodzolen voor onder de bouwvoor en daaronder komt pas de bruine inspoelingshorizont. Bij de humuspodzolen heeft deze inspoelingshorizont vaak een hoger organisch stof gehalte dan de bouwvoor. Bij de moderpodzolgronden neemt het organisch stofgehalte naar beneden geleidelijk af.⁷ Vermoedelijk komt dit verschil doordat in de rijkere gronden meer bodemleven is en het bodemleven voor een

² Berendsen 1997.

³ Westerhoff *et al.* 2003.

⁴ Bodemkaart 1:50.000 via Archis3.

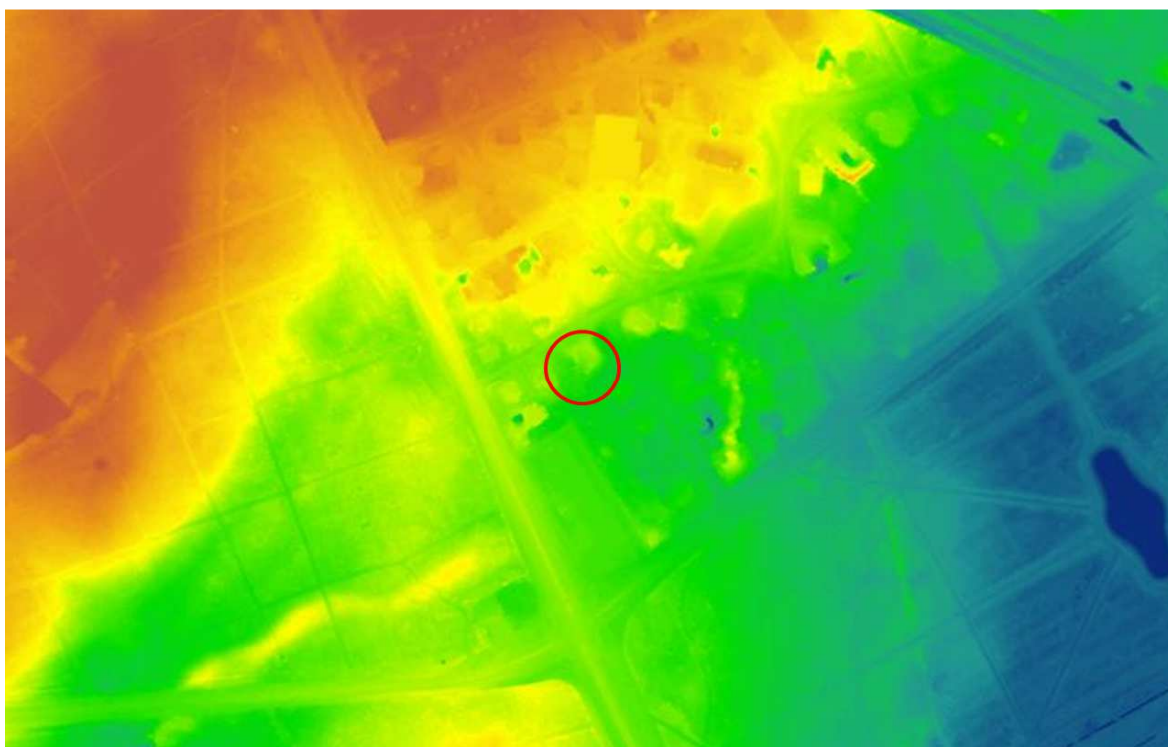
⁵ StiBoKa, 1966.

⁶ Steur/Heijink 1991.

⁷ Steur/Heijink 1991.

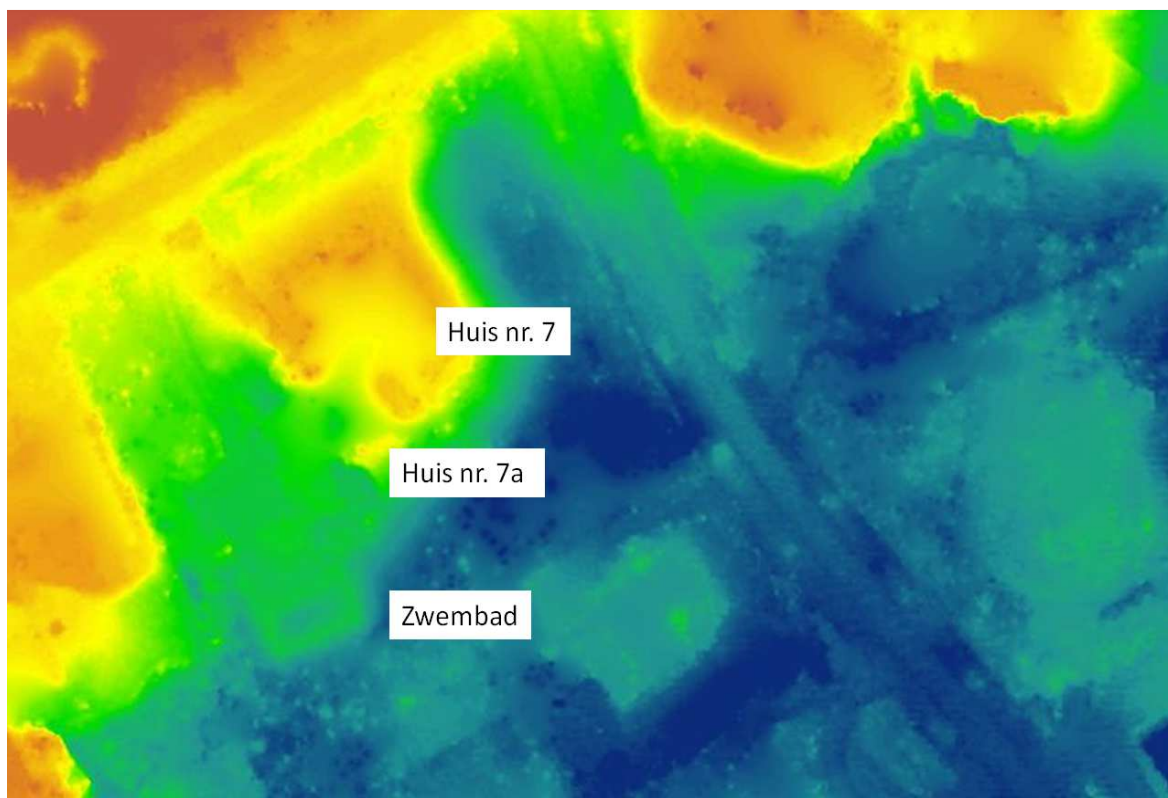
menging van de grond zorgt (biorturbatie). De moderpodzolen zijn dan ook een tussenvorm tussen de 'bruine gronden' en de podzolgronden. Deze dikkere humeuze bodem bij de moderpodzol ten opzichte van de humusarme bovenzijde van de humuspodzol kan doorslaggevend zijn geweest als vestigingskenmerk. Door ploegen kan de bovengrond bij een humuspodzol zijn omgewerkt en er een egale kleur zijn ontstaan, waardoor het lastig is beide typen te onderscheiden. Daarnaast kan, met name in de tijd van de jager-verzamelaars, de vorm en wijze van humus van ondergeschikt belang zijn. De ligging op hogere delen in de buurt van open water kan dan doorslaggevend zijn; dat open water ligt in ieder geval niet in de buurt van het plangebied. De vijver Grote Kom bij Soestdijk was van oorsprong een natuurlijke laagte, gevoed door kwelwater. Deze ligt echter op meer dan 500 meter afstand van het plangebied (rechts te zien op *afbeelding 4*). Archeologische vindplaatsen uit deze periode moeten voornamelijk gezocht worden op de overgang van de stuwwal naar het Eemdal, zoals blijkt uit de vindplaatsen bij de Drie Eiken in Baarn, of de Staringlaan in Soest. Ook vreemd is dat de onder natte omstandigheden gevormde humuspodzol lokaal wel een hogere verwachting heeft op de IKAW. De wijze waarop de IKAW het onderscheid maakt tussen de moder- en xermorfe humuspodzol is daarom ter discussie te stellen. Beide podzols geven aan dat de bodem onder droge omstandigheden gevormd is. Voor de periode van de landbouwers zullen de grove zanden op een hoge positie beperkt zijn in het waterhoudend vermogen, en te droog zijn geweest om als goede akkerbouwgrond te fungeren.

De toelichting bij de bodemkaart meldt bij beide vergraven podzolgronden dat de vergravingen het gevolg zijn van bosaanleg. De duinvaaggronden zijn vergelijkbaar met de haarpodzolgronden, bij de duinvaaggronden is echter een maximaal 1 à 1,5 m dik pakket stuifzand aanwezig. Ook gronden waar de laag stuifzand slechts 40 cm dik is vallen onder de duinvaaggronden.⁸ De stuifzanden zijn op het AHN goed te herkennen aan het grillige reliëf. De band met stuifzand lijkt echter net ten zuiden van het plangebied te liggen.

Afbeelding 4 Hoogteligging plangebied op het AHN2. Het plangebied is globaal in rood aangegeven. Bron: ahn.nl.

⁸ StiBoKa 1966.

Afbeelding 5 Hoogteligging plangebied op het AHN2, ingezoomd op het plangebied. Bron: ahn.nl.

Op het AHN is goed zichtbaar dat het plangebied op de rand van de stuwwal ligt (*afbeelding 4*). Het plangebied loopt naar het zuiden af, van ca. 8,3 m +NAP aan de straatzijde tot ca. 7,3 m +NAP aan de achterzijde van het perceel. Als men met het AHN verder op het plangebied inzoomt, dan wordt duidelijk dat de huizen aan de straatzijde op een (kunstmatige) verhoging liggen, gelijk aan het straatniveau. De rest van het perceel loopt gelijkmatig af naar het zuidoosten (*afbeelding 5*).

3.2 Historische landschap (LS02, LS03, LS04)

Historisch-geografische ontwikkeling (LS03)

Het Baarnsche Bos maakt sinds 1758 deel uit van paleis Soestdijk. Het was oorspronkelijk de buitenplaats De Eult van de schatrijke Amsterdamse koopman Deutz. Deze Deutz liet vanaf 1741 met grote assenstelsels zijn buitenverblijf aanleggen. Op een tekening van J. Perk uit 1754 is de aanleg van het park goed zichtbaar. Het plangebied bevindt zich dan in een bosgebied met de lanen van de huidige Amsterdamsestraatweg ten westen van het plangebied en de huidige Van Heutszlaan ten zuiden van het plangebied.⁹ Op de kadastrale minuut 1811-1832¹⁰ is het plangebied en omgeving aangegeven als 'bosch', in het bezit van de Prins van Oranje. Deze situatie is ook zichtbaar op de topografische kaart van 1850¹¹ (*afbeelding 6*).

⁹ Blijdenstijn 2005, 101.

¹⁰ <http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/>.

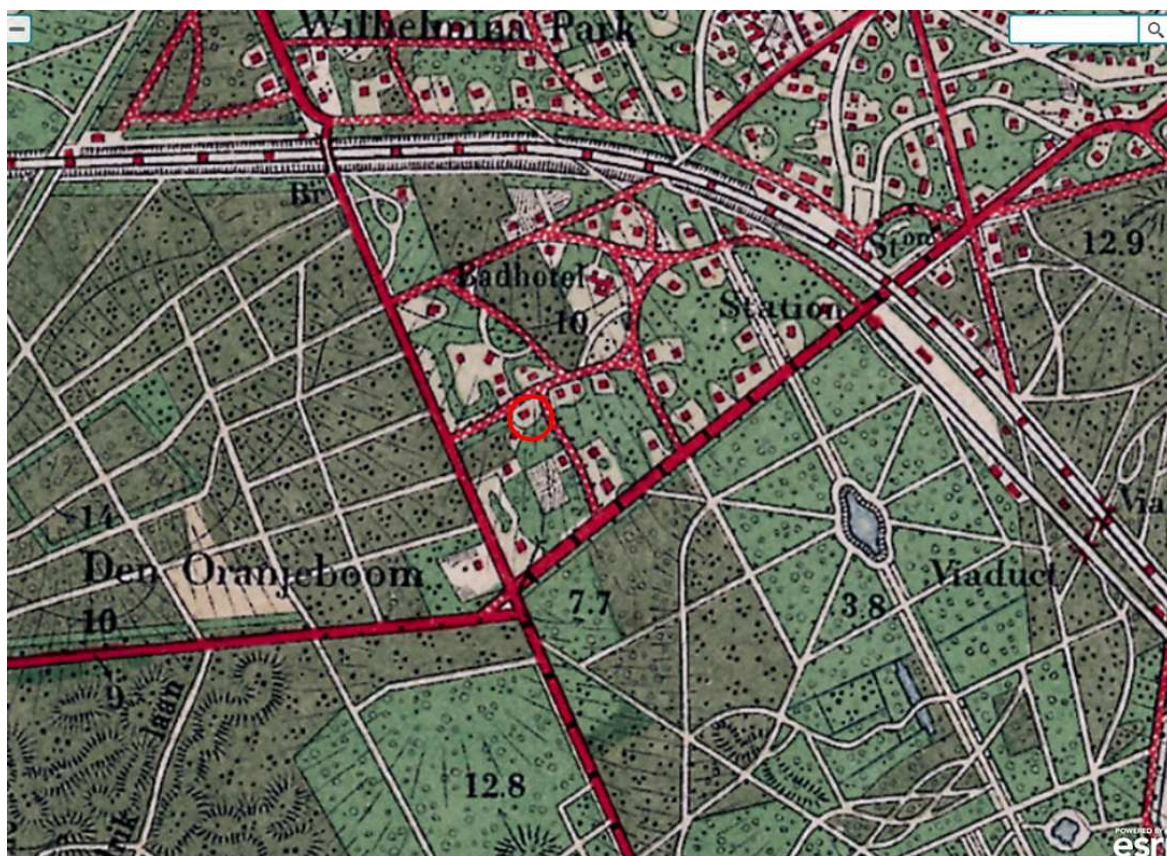
¹¹ www.arcgis.com.

Afbeelding 6 Uitsnede topografische kaart 1850. Het plangebied is globaal in rood aangegeven. Bron: Arcgis.com.

Afbeelding 7 Uitsnede topografische kaart 1900. Het plangebied is globaal in rood aangegeven. Bron: Topotijdreis.nl.

Afbeelding 8 Uitsnede topografische kaart 1930. Het plangebied is globaal in rood aangegeven. Bron: Topotijdreis.nl.

In 1874 werd de spoorlijn Amsterdam – Hilversum – Amersfoort aangelegd. Deze spoorlijn liep ook via Baarn. In Baarn is een station aangelegd. De komst van deze spoorlijn was aanleiding om het gebied aan weerszijden van de spoorlijn in ontwikkeling te nemen. Aan weerszijden van het spoor kwamen villaparken tot ontwikkeling. Ten zuiden van het spoor ligt het villapark Prins Hendrikpark, waarbinnen het plangebied is gelegen. De villawijk is vernoemd naar Prins Hendrik, de broer van Koning Willem III. De prins verkocht zijn grond voor de aanleg van de spoorlijn in 1874. Het villapark werd ontworpen door de Utrechtse tuinarchitect Hendrik Copijn, in een Engelse landschapsstijl met een patroon van gebogen wegen. In de wijk werden zo'n 35 villa's gebouwd. De Prins Bernhardlaan verschijnt voor het eerst op de kaart van 1890; er zijn dan nog geen huizen langs aangegeven. Op *afbeelding 7* en *afbeelding 8* is de situatie te zien van respectievelijk 1900 en 1930.

Bouwhistorische waarden (LS04)

Voor bouwhistorische waarden zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- De gemeentelijke monumentenlijst van Baarn¹²
- het Rijksmonumentenregister;¹³
- de kadastrale minuut 1811-1832;¹⁴
- de MIP-objecten;¹⁵
- de Cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Utrecht.¹⁶

¹² www.baarn.nl.

¹³ <https://cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/kennis/voorbeelden/rijksmonumentenregister>.

¹⁴ <http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/>.

¹⁵ <https://cultureelerfgoed.nl>.

¹⁶ www.provincie-utrecht.nl.

Zoals vermeld ligt het plangebied in het villapark Prins Hendrikpark. De villaparken bij Baarn omvatten een goed bewaard gebleven laat 19e-eeuwse landschapsstijl met grotendeels slingerende lanen met ruime percelen met daarop villabebouwing van hoge architectuurhistorische waarde. Het villapark Prins Bernhardpark is op 17 februari 2011 aangewezen als beschermd dorpsgezicht. Het huis Prins Bernhardlaan 7 is een gemeentelijk monument, gebouwd rond 1887/1888 (Villa Sparrenwoude). Het huis Prins Bernhardlaan 7a, dat zal worden gesloopt, stamt uit 1971. Dit pand heeft geen monumentale status.

Huidig gebruik (LS02)

Het plangebied is momenteel deels bebouwd met de villa uit 1971, met een zwembad en tuin.

Mogelijke verstoringen (LS03)

Op de bodemkaart staat een aanduiding dat de podzolgronden in de directe omgeving vergraven kunnen zijn.¹⁷ Deze vergraving houdt verband met de aanleg/beplanting van het bosgebied. Ook zal er sprake zijn geweest van grondverzet/egalisatie bij de aanleg van villapark. De bodem is in ieder geval wel al behoorlijk verstoord door de huidige bebouwing en de aanleg van het zwembad. De overlap van de huidige bebouwing met zwembad en de nieuwe bebouwing betekent dat voor de nieuwbouw binnen ca. 93 m² aan onverstoord oppervlak zal worden gebouwd (*afbeelding 2 en 3*).

Voor informatie omtrent bekende verstoringen zoals saneringen en dergelijke is verder nog de website van het Bodemloket geraadpleegd.¹⁸ Hier zijn geen meldingen met betrekking tot saneringen binnen het plangebied geregistreerd.

3.3 Archeologische waarden (LS04)

Voor de archeologische gegevens omtrent het onderhavige plangebied is het Archeologisch Informatiesysteem (Archis) geraadpleegd, dat alle geregistreerde archeologische monumenten, onderzoeken en vondstlocaties bevat. Archeologische monumenten zijn terreinen met een (hoge/zeer hoge) archeologische waarde, die ofwel fysiek (wettelijk en juridisch) beschermd worden, ofwel een planologische bescherming hebben waarbij in het bestemmingsplan voorschriften voor het gebruik zijn opgenomen. Vondstlocaties zijn locaties waar archeologische vondsten zijn gedaan. Deze zijn al dan niet gekoppeld aan een archeologisch onderzoek.

Het plangebied ligt ver verwijderd van de oude kern van Baarn (AMK-terrein 12.260 - *kaart 3*). Dit AMK-terrein ligt op ca. 1250 m ten oosten van het plangebied. Ten westen van het plangebied bevinden zich nog drie AMK-terreinen met nrs. 238, 465, en 2297. In alle drie gevallen gaat het om grafheuvels uit het Laat-Neolithicum/IJzertijd, met de bijbehorende vondstlocaties 2843776100 en 3203796100 voor AMK-terrein 465; de vondstlocaties 3110191100 en 3116089100 voor AMK-terrein 238; en de vondstlocatie 2891493100 voor AMK-terrein 2297. Tussen de AMK-terreinen 238 en 465 ligt de vondstlocatie 2948460100. In Archis staat vermeld dat hier voor maart 1990 een opgraving stond gepland, maar of deze heeft plaatsgevonden is niet uit de beschikbare documenten op te maken. De omschrijving van het object in een brief van 2-6-1988 luidt als volgt: 'een deels omgracht (greppel van 1 meter diep en 4 meter breed), deel[s]omwald (hakhoutwal van 1 meter hoog) terrein. Het terrein is trapezium-vormig met zijden van 150 tot 250 meter. Het is gelegen in het zogenaamde Roosterbos (coördinaten 146.7 - 468.6). De eerste en enige historische vermelding dateert uit de eerste helft van de 18^e eeuw. Het terrein wordt dan nauwkeurig op een kaart vermeld met de benaming van "Franse Kamp". Het ligt aan de oude weg van Utrecht naar Baarn en tevens op een van de hoogste punten'. Tenslotte kan nog worden vermeld dat ten westen van de AMK-terreinen 238 en 2297 nog een vondstlocatie is geregistreerd, met nummer 3177163100. Volgens de beschrijving gaat het om een

¹⁷ Bodemkaart 1:50.000 via Archis3

¹⁸ <http://bodemloket.nl/>.

geïsoleerde mogelijke grafheuvel uit het Neolithicum. Minieme proefgaatjes wezen op een geelgrijs heuvellichaam. De heuvel is in 1973 zonder nader onderzoek in een zandgroeve verdwenen.

3.4 Gespecificeerde archeologische verwachting (LS05)

Het bureauonderzoek had tot doel na te gaan of er reeds bekende archeologische waarden in de vorm van archeologische monumenten of vondstlocaties binnen het plangebied zijn geregistreerd, en om een gespecificeerde archeologische verwachting te bepalen. Resumerend kan worden gesteld dat zich binnen of in de directe omgeving het plangebied geen bekende archeologische waarden bevinden.

Archeologische vindplaatsen uit de periode van de jager-verzamelaars (Laat-Paleolithicum/Neolithicum) lijken zich voornamelijk te bevinden op de overgang van de stuwwal naar het Eemdal zoals de Drie Eiken in Baarn en de Staringlaan in Soest; bij gebreke aan open water in de omgeving lijkt het plangebied niet bij uitstek een aantrekkelijke locatie voor menselijke activiteit. Ten westen van het plangebied, op de hogere delen van de stuwwal zijn enkele grafheuvels bekend uit de periode Neolithicum/IJzertijd. Waar de nederzettingen uit deze periode zijn gelegen is nog onbekend. De bodem met grove zanden in de omgeving van het plangebied lijkt vanwege de droge bodem ook niet een locatie die bij voorrang zal zijn ontgonnen. De archeologische verwachting wordt voor de periode vanaf het Neolithicum/Bronstijd tot aan de Late Middeleeuwen dan ook als laag/middelhoog ingeschat. Voor de periode Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd zijn geen aanwijzingen voor bewoning tot aan het einde van de 19^e eeuw.

4 Advies vervolgonderzoek (LS05)

Op basis van de uitkomsten van het bureauonderzoek heeft het plangebied een lage tot middelhoge archeologische verwachting. Eventuele archeologische vindplaatsen zullen echter behoorlijk zijn verstoord door enerzijds de bosaanplant in de 18^e eeuw, en de aanleg van het Prins Hendrikpark begin 20^e eeuw, en anderzijds door de bouw van het woonhuis nr. 7a in de jaren 70 van de vorige eeuw. Het woonhuis nr. 7a zal worden gesloopt, waarna de nieuwbouw grotendeels is gepland op de locatie waar dit huis en het bijbehorende zwembad is gelegen. Er is een grote mate van overlap tussen de oude bebouwing/zwembad en de nieuwe bebouwing, zodat het totale oppervlak aan mogelijk nog ongeroerde grond tussen de reeds verstoorde vlakken gezamenlijk op maximaal 97 m² uitkomt. Op basis van deze gegevens acht Vestigia een archeologisch vervolgonderzoek weinig zinvol in termen van mogelijke kenniswinst, en adviseert dan ook geen verdere vervolgstappen in het kader van de cyclus van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ).

Het bevoegd gezag, de gemeente Baarn, dient eerst over het advies in dit rapport een besluit te nemen. Wanneer het bevoegd gezag besluit dat vervolgonderzoek niet noodzakelijk is en het plangebied wordt vrijgegeven voor de voorgenomen ontwikkelingen, blijft de meldingsplicht archeologische toevalsvondst of waarneming van kracht (Erfgoedwet, artikel 5.10 Archeologische toevalsvondst). Aangezien het nooit volledig is uit te sluiten dat tijdens eventueel grondverzet een archeologische 'toevalsvondst' wordt gedaan, is het wenselijk de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht om hiervan zo spoedig mogelijk melding te doen bij het bevoegd gezag, de gemeente Baarn, en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Literatuur

- BERENDSEN, H.J.A., 1997: *Landschappelijk Nederland*, Assen.
- BLIJDENSTIJN, R. 2005: *Tastbare Tijd. Cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht*, Utrecht.
- GEEL, B. VAN/S.J.P. BOHNCKE/H. DEE, 1980/1981: A palaeoecological study of an upper late glacial and holocene sequence from "De Borchert", The Netherlands, *Review of Palaeobotany and Palynology* 31, 367-392.
- HOEK, W. Z., 2001: Vegetation response to the ~14.7 and ~11.5 ka cal. BP climate transitions: is vegetation lagging climate?, *Global and Planetary Change* 30 (1-2), 103-115.
- HOEK, W. Z., 2008: The Last Glacial-Interglacial transition, *Episodes* 31(2), 226-229.
- LOUWE KOOIJMANS, L.P./P.W. VAN DEN BROEKE/H. FOKKENS/A. VAN GIJN, 2005: *Nederland in de prehistorie*, Amsterdam.
- RASMUSSEN, S.O./K.K. ANDERSEN/A.M. SVENSSON/J.P. STEFFENSEN/B.M. VINTHER/H.B. CLAUSEN/M.-L. SIGGAARD-ANDERSEN/S.J. JOHNSEN/L.B. LARSEN/D. DAHL-JENSEN/M. BIGLER/R. RÖTHLISBERGER/H. FISCHER/K. GOTO-AZUMA/M.E. HANSSON/U. RUTH, 2006: A new Greenland ice core chronology for the last glacial termination, *Journal of Geophysical Research* 111, D06102.
- STEUR, G.G.L./HEIJINK, W., 1991: *Bodemkaart van Nederland 1:50.000, Algemene begrippen en indelingen*, 4^e uitgave, Staring Centrum, Wageningen.
- WESTERHOFF, W.E./T.E. WONG/E.F.J. DE MULDER, 2003: Opbouw van de ondergrond - Opbouw van het Neogeen en Kwartair, in: E.F.J. de Mulder/M.C. Geluk/I.L. Ritsema/W.E. Westerhoff/T.E. Wong (red.), *De ondergrond van Nederland*, Houten.

Digitale bronnen

- ACTUEEL HOOGTEBESTAND NEDERLAND: www.ahn.nl.
- ARCHEOLOGISCH INFORMATIESYSTEEM (ARCHIS): <http://archis2.archis.nl/archisii/html/index.html>.
- STICHTING INFRASTRUCTUUR KWALITEITSBORING BODEMBEHEER: www.sikb.nl.
- TOPOTIJDREIS: www.topotijdreis.nl.

Kaarten en bijlagen

Kaart 1:	Ligging plangebied
Kaart 2:	Natuurlijk landschap
Kaart 3:	Archeologie (bekende waarden)
Bijlage 1:	Overzicht van archeologische en geologische perioden

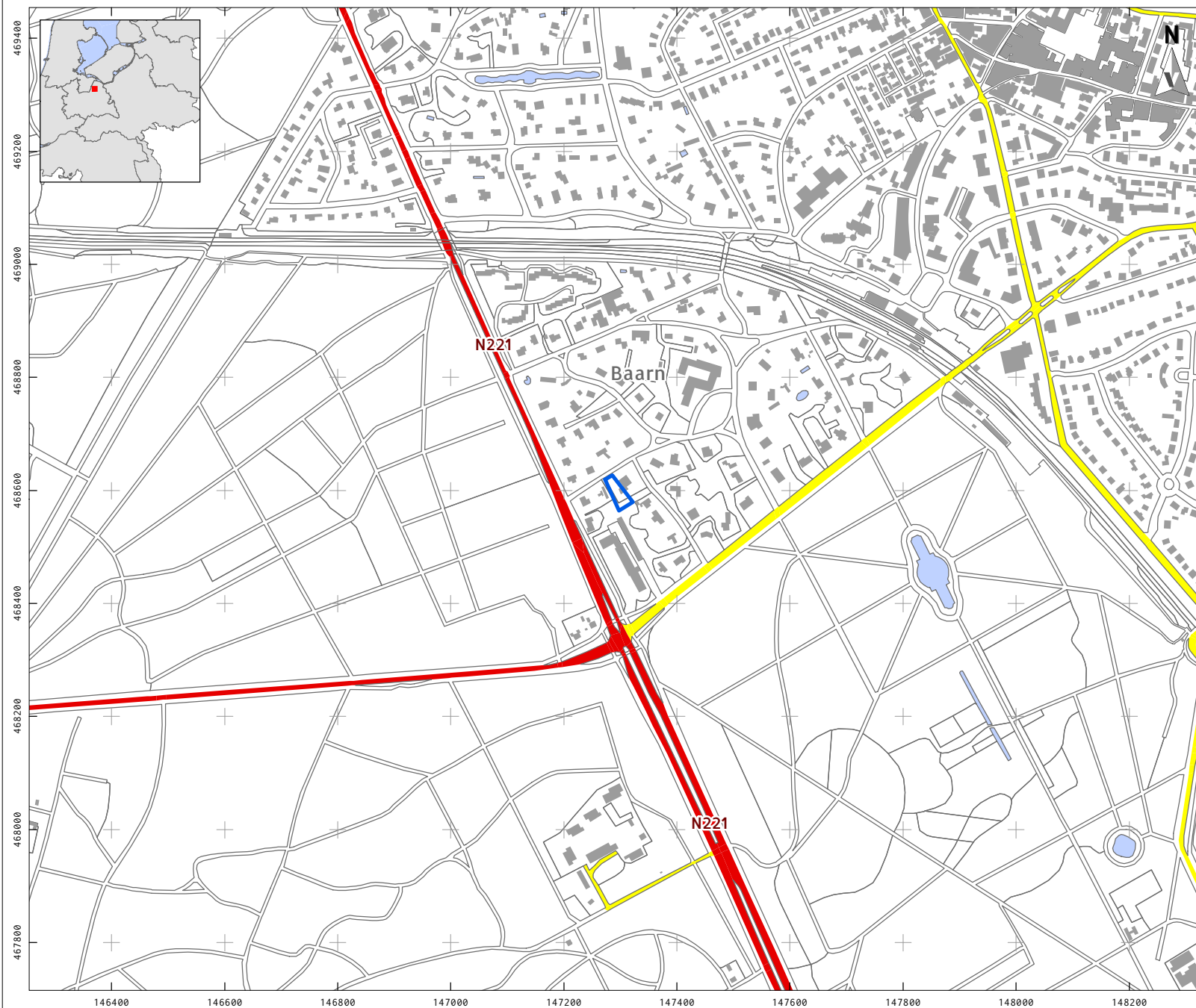
This text was set using the following freely available font software:

Allerta	Copyright (c) 2010, Matt McInerney (http://pixelspread.com), with Reserved Font Name Allerta.
Inconsolata_dz	Copyright (c) 2006, Raph Levien (http://www.levien.com), with Reserved Font Name <Inconsolata>. Copyright (c) 2009, David Zhou (http://blog.nodnod.net/) with Reserved Font Name <Inconsolata_dz>.
Molengo_Vestigia	Copyright (c) 2007, Denis Moyogo Jacquerye, with Reserved Font Name <Molengo>. Copyright (c) 2011, Vestigia BV Archeologie & Cultuurhistorie (www.vestigia.nl), with Reserved Font Name <Molengo_Vestigia>; available at www.vestigia.nl/fonts .

This Font Software is licensed under the SIL Open Font License, Version 1.1.
The license is available with a FAQ at: <http://scripts.sil.org/OFL>

KAART 1 - LIGGING PLANGEBIED

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie
- Snelweg
- Hoofdweg
- Regionale weg
- Lokale weg

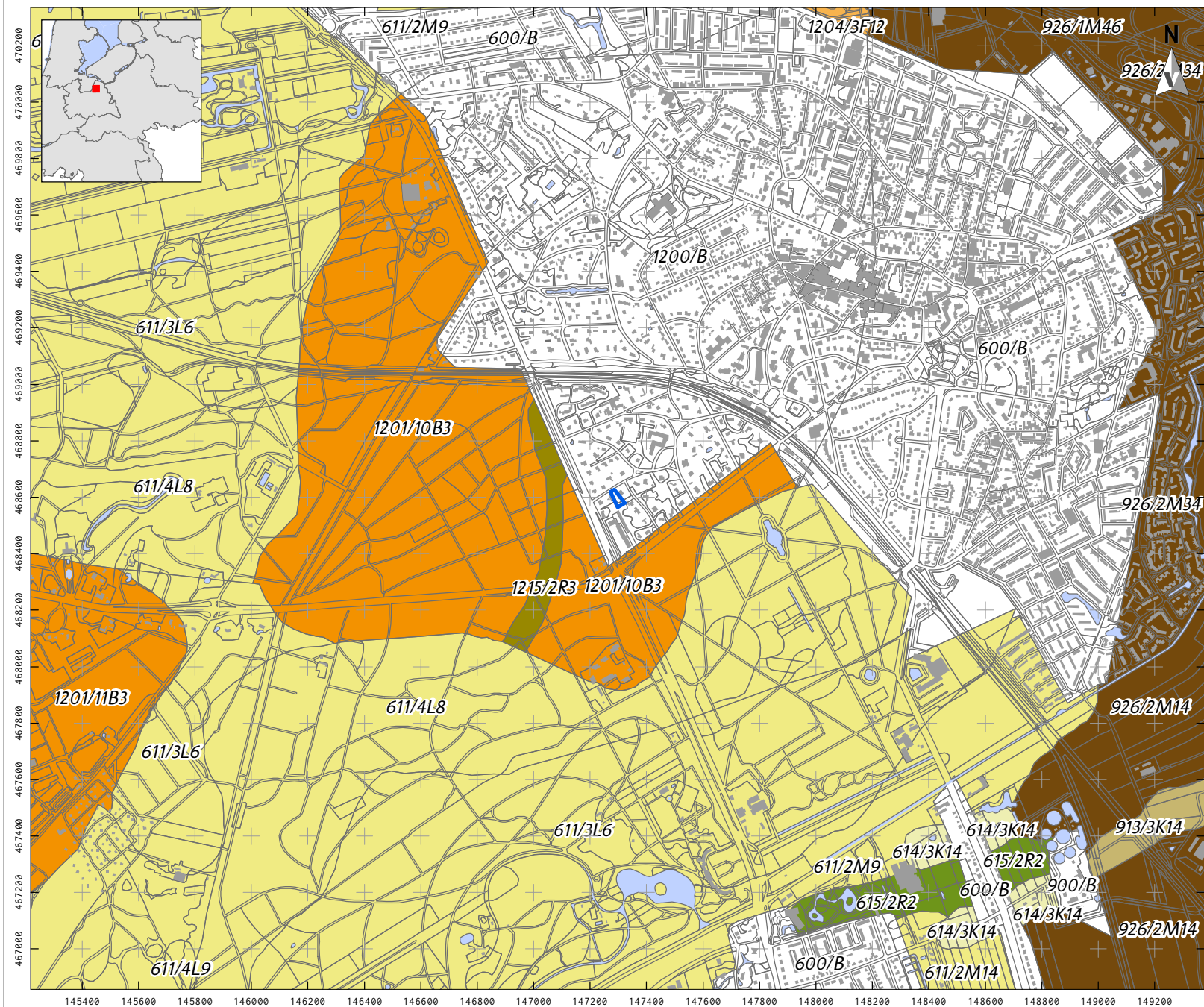
Project: V17-3569: BO Prins Bernardlaan 7a
Baarn
Rapport: V1512
Datum: Juni 2017
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster nov 2016

Tekenaar: EK
Schaal: 1:10.000 / A4

0 200 m

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

KAART 2 - NATUURLIJK LANDSCHAP

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie
- Midden-Nederlands zandgebied**
 - 600 bebouwd of water
 - 611 dekzandvlakten
 - 614 dekzandruggen en rivierduinen
 - 615 droogdalbodems
- Hollands-Utrechts veengebied**
 - 900 bebouwd of water
 - 913 dekzandruggen
 - 926 veenvlakten
- Stuwwallen**
 - 1200 bebouwd of water
 - 1201 hellingen
 - 1204 plateaus
 - 1215 droogdalbodems

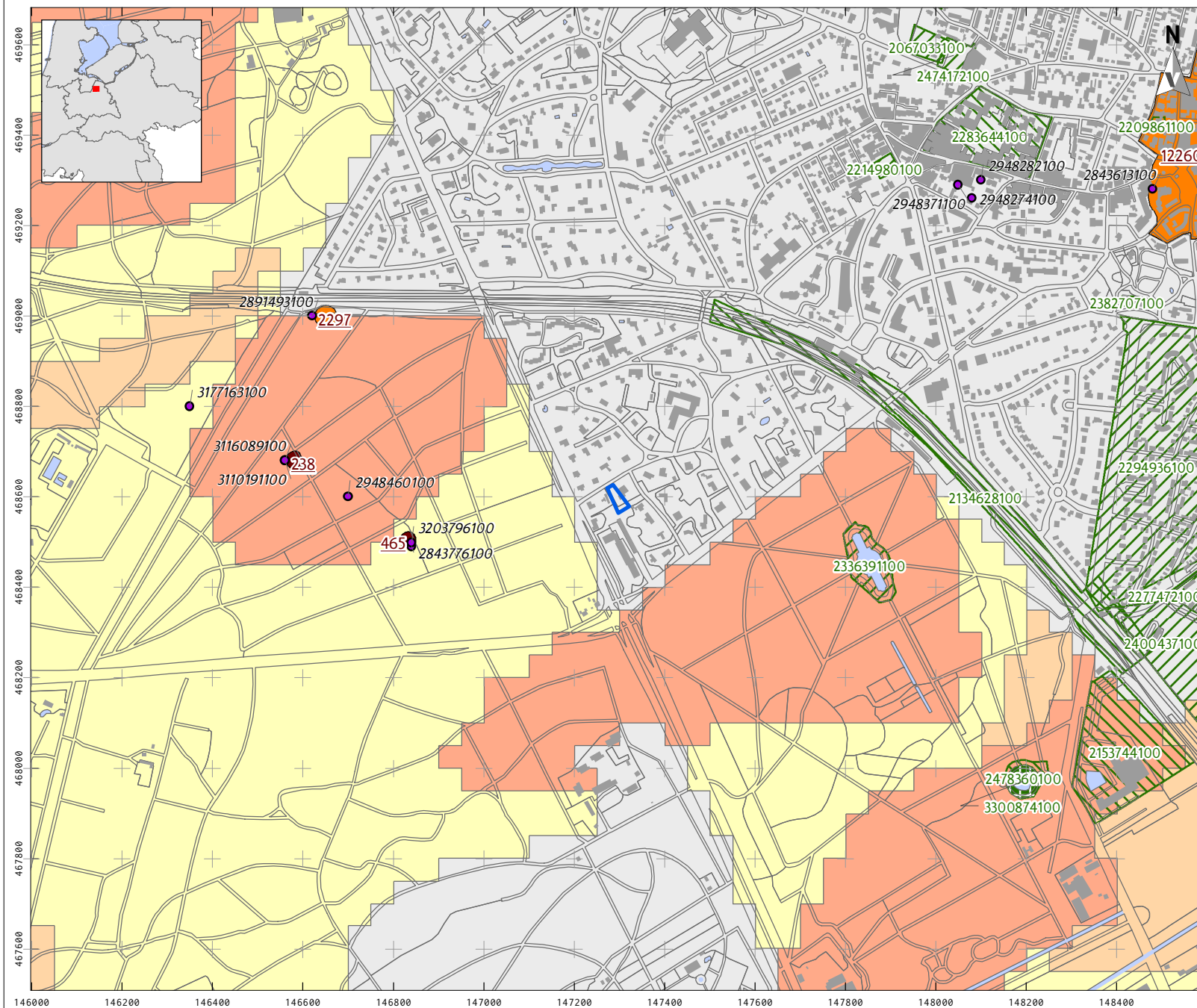
Project: V17-3569: BO Prins Bernardlaan 7a
Baarn
Rapport: V1512
Datum: Juni 2017
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster nov 2016
Landschappen: Rensink *et al.* 2015

Tekenaar: EK
Schaal: 1:20.000 / A4

0 200 m

regionale weg
Lokale weg

KAART 3 - ARCHEOLOGIE

LEGENDA

Plangebied

Bebouwing

Water

Overige topografie

Vondstlocaties (waarnemingen)

Losse vondstlocatie

Vondstlocatie gekoppeld aan onderzoek

Onderzoeken

Archeologisch: opgraving of proefsleuven

Archeologisch: begeleiding

Archeologisch: booronderzoek

Archeologisch: bureauonderzoek

AMK-terreinen

Terrein van hoge archeologische waarde

Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd

IKAW 3.0

Hoge trefkans

Middelhoge trefkans

Lage trefkans

Niet gekarteerd

Project: V17-3569: BO Prins Bernardlaan 7a Baarn

Rapport: V1512

Datum: Juni 2017

Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster nov 2016
Onderzoeken, Vondstlocaties
RCE maart 2017
Monumenten, RCE juli 2014
IKAW 3.0, maart 2008

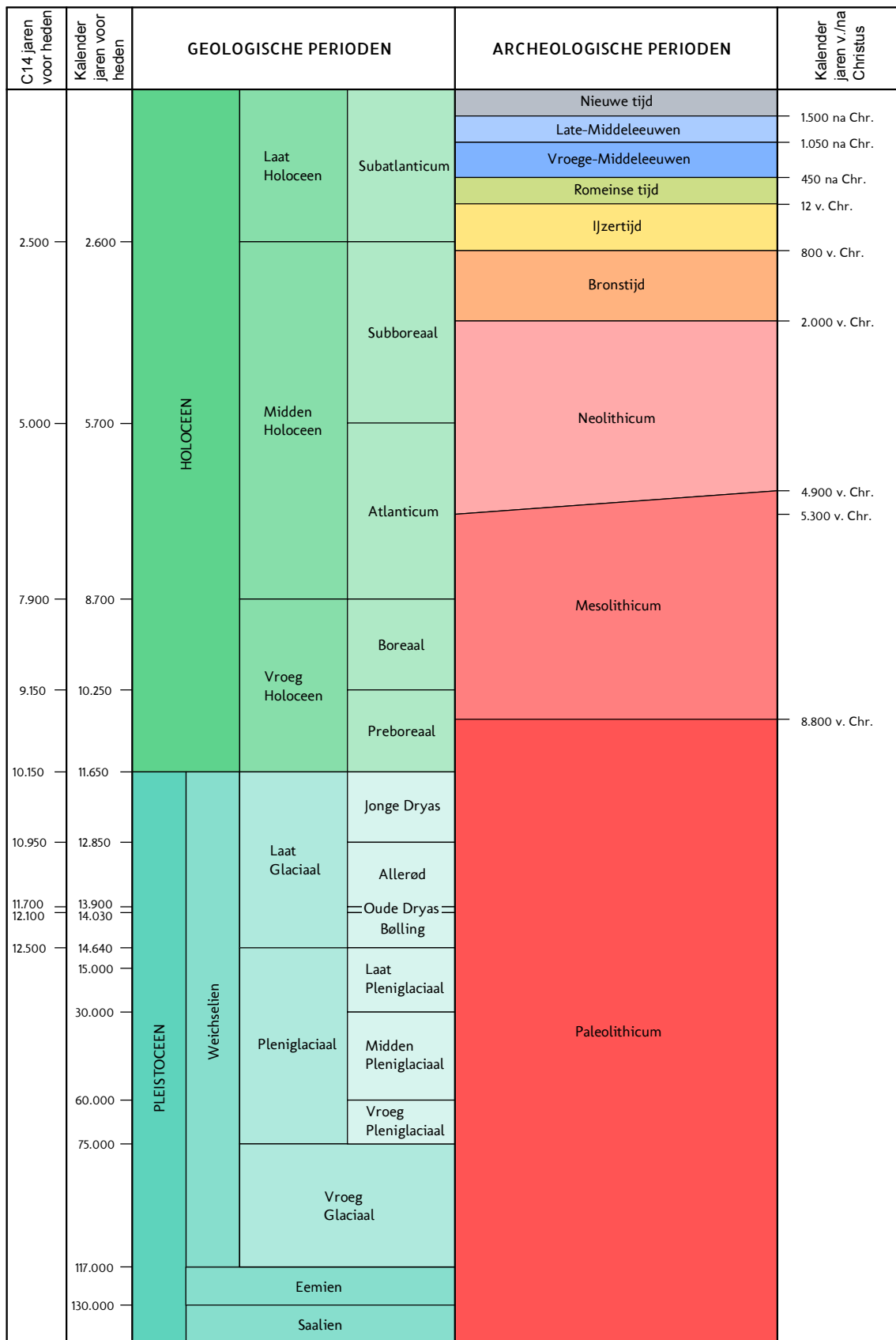
Tekenaar: EK

Schaal: 1:12.500 / A4

0 200 m

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

Bijlage 1 Overzicht archeologische en geologische perioden

Periode	Van - tot
Vroeg-Paleolithicum	tot 300.000 voor Chr.
Midden-Paleolithicum	300.000-35.000 voor Chr.
Laat-Paleolithicum	35.000-8800 voor Chr.
Vroeg-Mesolithicum	88.00-7100 voor Chr.
Midden-Mesolithicum	7100-6450 voor Chr.
Laat-Mesolithicum	6450-4900 voor Chr.
Vroeg-Neolithicum	5300-4200 voor Chr.
Midden-Neolithicum	4200-2850 voor Chr.
Laat-Neolithicum	2850-2000 voor Chr.
Vroege-Bronstijd	2000-1800 voor Chr.
Midden-Bronstijd	1800-1100 voor Chr.
Late-Bronstijd	1100-800 voor Chr.
Vroege-IJzertijd	800-500 voor Chr.
Midden-IJzertijd	500-250 voor Chr.
Late-IJzertijd	250-12 voor Chr.
Vroeg-Romeinse tijd	12 voor-70 na Chr.
Midden-Romeinse tijd	70-270 na Chr.
Laat-Romeinse tijd	270-450 na Chr.
Vroege-Middeleeuwen	450-1050 na Chr.
Late-Middeleeuwen	1050-1500 na Chr.
Nieuwe Tijd A	1500-1650 na Chr.
Nieuwe Tijd B	1650-1850 na Chr.
Nieuwe Tijd C	1850-1950 na Chr.

Vestigia BV *Archeologie & Cultuurhistorie*
Spoorstraat 5
3811 MN Amersfoort
Nederland

Telefoon 033 277 92 00
E-mail info@vestigia.nl
Website www.vestigia.nl

K.v.K. Gooi- en Eemland 32078894

Erfgoedingenieurs

“Engineering the past, creating the future”

